

Lunds Universitet

Genusvetenskapliga Institutionen

Så klart att jag är feminist

Men könskvotering är verkligen att gå för långt!

- En diskursanalytisk studie kring mediedebatten mot kvotering

Jessica Andersson

GNVK01

Uppsats VT 2010

Sara Goodman

Abstract

Författare: Jessica Andersson

Titel: Såklart att jag är feminist, men könskvotering är verkligen att gå för långt!

– En diskursanalytisk studie kring mediedebatten mot kvotering

Uppsats: GNVK01

Handledare: Sara Goodman

Genusvetenskapliga Institutionen, Vårterminen 2010

This bachelor's thesis aims to problematize the debate regarding the use of quotas as a tool or strategy to create equality between women and men, and it focuses particularly on the current debate regarding the boards of companies. The thesis also addresses the debate regarding quotas in the university context. This thesis analyses the discourses against quotas for gender equity within these debates through a selection of articles that have appeared in two major Swedish newspapers, *Svenska Dagbladet* and *Dagens Nyheter* and articles that have been published on the website of the *Confederation of Swedish Enterprise (Svenskt Näringsliv)*. The discourses are categorized as *What is written* and *What is left unwritten in the debate against quotas*. Through the *What is written*, the arguments explicitly present in the articles are critically examined and problematized. These include: men's and women's possibility to equal conditions; *woman* as category and the criticism of quotas for female representation (but not the criticism of quotas for male representation). Through *What is left unwritten*, I want to analyze which women are the targets of quotas and which women are not the targets of quotas. A discourse analysis is used to problematize the arguments against using quotas that appear in the articles. The thesis builds upon three theoretical perspectives: 1) The work of Simone De Beauvoir in which she discusses woman as the other and woman as being associated with her sex.; 2) Judith Butler's theoretical questioning of the categories of women and women's representation; and 3) Michel Foucault's theorization of discourses and power.

Keywords: Quota, Debate, Discourse, Boards of corporation, Woman, Equality

Nyckelord: Kvotering, Debatt, Diskurs, Bolagsstyrelser, Kvinna, Jämställdhet

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Syfte och problemformulering	4
1.2	Material och metod	5
1.3	Teoripresentation	5
1.4	Disposition	6
2	Bakgrund	6
2.1	Kvoterings ursprung	6
2.2	Stödstrumporna	7
2.3	Varannan Damernas	8
2.4	Thamproffesurerna	8
3	Tidigare forskning	9
3.1	Könspolitik på gränsen	9
3.2	Kvotering av män	10
3.3	Förbjuden handling	11
4	Material	12
4.1	Avgränsning och urval	12
4.1.1	Definition av kvotering	12
4.2	Presentation av material	13
4.3	Problematisering av material	14
4.4	Rollen som forskare	15
4.4.1	Situerad Kunskap	15
4.4.2	Positionering	16
5	Metod	16
5.1	Problematisering av diskursanalys	18
6	Teori	18
6.1	Simone de Beauvoir	19
6.1.1	Den Andre	19
6.1.2	Man föds inte till kvinna man blir det	19
6.2	Judith Butler	20
6.2.1	Performativa handlingar	20
6.2.2	Kategorisering av kvinnan	20
6.3	Michel Foucault- diskurs och makt	21
6.3.1	Makt	22
7	Analys	22
7.1	Det skrivna	23
7.1.1	Lika förutsättningar	23
7.1.2	Man föds inte till mamma man blir det	24
7.1.3	Bejaka kvinnligheten men var inte en kärring!	25
7.2	Det oskrivna	27
7.2.1	Diskursens olika kvinnor och kvotering av män	27
7.2.2	Klass	28
7.2.3	Missgynnar kvotering kvinnor som grupp och existerar män?	29
8	Slutsats och egna reflektioner	30
8.1	Egna reflektioner	31
9	Fortsatt forskning	31
10	Litteraturlista	33

1 Inledning

”Såklart att jag är feminist, men könskvotering är verkligen att gå för långt”¹. Detta skriver Maria Törnqvist på baksidan av sin bok *Könspolitik på gränsen*.² Debatten kring kvotering är just nu ett omdiskuterat ämne och ovanstående citat tycks vara varje motargumentets innebörd. I skrivande stund sägs det att kvotering kommer att bli 2010 års valfråga. Sverige framställs av (sig själv?) som ett av världens mest jämställda länder, men grannländerna passerar i nuläget förbi med stormsteg. År 2003 klubbade Norge igenom en lag om kvotering, vilket har inneburit att det idag inte ifrågasätts att 40 procent inom bolagsstyrelserna ska bestå av kvinnor.

Från kvotering av kvinnor inom fattigvården i början av 1900-talet, till kvotering av kvinnor inom bolagsstyrelser är årtalen många men framgången desto mindre. Dagens kvoteringsdebatt handlar om huruvida regeringen har rätt att bestämma hur näringslivet ska fördela styrelseplatser. Är det rätt att kvotera in en kvinna i styrelser bara för att hon är kvinna? Debatten huruvida kön ska prioriteras framför kompetens tycks uppröra ett helt land. Varför är detta en så provocerande fråga?

1.1 Syfte och problemformulering

Denna uppsats kommer att beröra debatten som finns kring kvotering, och då med fokus på motargumenten mer kvotering. Jag uppfattar att det idag finns en stor motstridighet till kvotering i bolagsstyrelser³ och det som till en början användes med goda avsikter har nu blivit synonymt med diskriminering. Då jag talar om kvotering syftar jag till könskvotering. Vidare definition av kvotering följes nedan. Mitt syfte är att problematisera kvoteringsdebattens argument mot kvotering med utgångspunkt i bolagsstyrelser. Tyngdpunkten i analysen kommer att ligga på kontexten bolagsstyrelser, men även universitetet och politiska kontexten kommer att diskuteras. Genom att använda material hämtat från Svenska dagbladet (SVD), Dagens nyheter (DN) och Svenskt Näringsliv

---

¹ Törnqvist Maria, *Könspolitik på gränsen – debatterna om Varannan Damernas och Thamprofessurerna*, Arkiv förlag, Kungälv 2006. Baksidan.

² Ibid. 2006

³ http://www.svd.se/naringsliv/nyheter/svenskar-emot-konskvotering_4747913.svd Nr: 21

kommer jag att belysa vanligt förekommande argument och problematisera uppfattningen om att kvotering inte är att föredra.

Den centrala problemdiskussionen är *vad skrivs och vad lämnas oskrivet i debatten mot kvotering?* Genom del ett, *Det skrivna*, vill jag analysera vanligt förekommande motargument av kvotering. Jag vill problematisera dessa argument och ifrågasätta mäns och kvinnors möjlighet till lika förutsättningar i dagens samhälle, *kvinnan* som kategori och om kvotering endast handlar om kvinnorepresentation? Genom *Det oskrivna* vill jag analysera hur diskursen skapar kvinnan beroende på kontext, vilka grupper blir inte representerade i debatten mot kvotering och besvarar frågan om män existerar?

1.2 Material och metod

Mitt material utgörs av artiklar från Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och Svenskt Näringsliv eftersom att det är där kvoteringsdebatten är aktuell och närvarande. Jag kommer med hjälp av ett diskursivt perspektiv problematisera argumenten som finns i media mot kvotering.

1.3 Teoripresentation

I analysen använder jag mig av Simone de Beauvoir, Judith Butler och Michel Foucault. De Beauvoir teoretiserar om kvinnan som Den Andre och hur kvinnan alltid blir förknippad med sitt kön, vilket fortfarande är aktuellt och jag använder mig detta då jag diskuterar varför kvinnor inte finns i bolagsstyrelser i lika stor utsträckning som män.⁴ Butler ifrågasätter kategorin kvinna och kvinnorepresentation vilket är högst relevant i debatten kring jämställdhet mellan könen.⁵ Foucault talar om diskurser och han menar att vi är låsta i diskursen, vilket är intressant då jag problematiserar vilka argument som finns inom en viss diskurs.⁶ Dessa tre teoretiker kommer att användas tillsammans för att komplettera varandra.

---

⁴ De Beauvoir Simone, *Det andra könet*, Norstedts, Danmark, Andra upplagan, 2008.

⁵ Butler Judith, *Genustrubbel, - feminism och identitetens subversion*, Daidalos, Uddevalla 2007.

⁶ Foucault Michel, *Diskursens Ordning*, Brutus Östlings bokförlag, Stockholm, 1993.

1.4 Disposition

Arbetets upplägg ser ut på följande sätt. Jag börjar med en historik bakgrund av kvoterings framväxt och behandlar sedan tidigare forskning om *Könspolitik på gränsen*, *Kvotering* och *Förbjuden handling*. Sedan presenteras urval och avgränsningar. Detta avsnitt följes av ett avsnitt som behandlar mitt material som är taget från Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och Svenskt Näringslivs hemsidor. Vidare följer en presentation av diskursperspektivet och därefter en problematisering av forskarens roll i arbetet. Därefter diskuteras teoretiska aspekter med fokus på Simone De Beauvoir, Judith Butler och Michel Foucault. Sedan följer analysen som är uppdelad i Det skrivna och Det oskrivna. Arbetet avslutas med en sammanfattning som följs av egna reflektioner och fortsatt forskning.

2 Bakgrund

I följande avsnitt introduceras kvoterings historik och framväxt. Härpå behandlas Kvoterings ursprung från 1918 till Stödstrumporna uppkomst. Därefter presenteras två centrala Jämställdhetsförslag: *Varannan Damernas* och *Thamproffesurerna*.

2.1 Kvoterings ursprung

Redan 1918 infördes en fastställning i lag i form av barnavårdslagens bestämmelser som innebar att minst en kvinna skulle ingå i kommunens fattigvårdstyrelse. Vid denna tid fanns det en uppfattning om att det var av vikt att kvinnor fanns med för att ansvara för barn och mödrafrågor. Regeln avvecklades under 1950-talet då uppfattningen ändrades och man ansåg att det var viktigt att kvinnor etablerades inom alla politik och inte endast inom barn och mödrafrågor.⁷

Under samma period kom kravet på könskvotering för att öka antalet kvinnor i beslutfattande organ. Då detta avslogs år 1975 lade socialdemokratiska kvinnor fram ett förslag för kvotering, vilket återigen avvisades och debatten om kvotering uteblev.⁸

---

⁷ Törnqvist, 2006 s. 46-80

⁸ Ibid. 2006

År 1980 krävde Fredrika Bremer- förbundet att en lag, vars syfte var att varannan plats på vallistorna skulle tillägnas kvinnor. Inte förrän år 1985, efter stora påtryckningar från kvinnor i riksdagen och Fredrika Bremer- förbundet, tillsatte jämställdhetsministern en utredning som syftade till varvade vallistor. Efter de två delbetänkande *Ska även morgondagens samhälle formas av män och Hit- men inte längre?*, kom utredningen *Varannan Damernas*.⁹ *Varannan Damernas* syfte var att presentera hinder för kvinnor inom politiken, samt att komma med förslag på förbättring. Vid denna tid var det endast 22 procent kvinnor inom de politiska partierna.¹⁰ Intresset för könskvotering förblev dock svalt fram till 1991 års riksdagsval, då frågan blev en offentlig angelägenhet. Anledningen till uppståndelsen var valresultatet, andelen kvinnor föll från 37, 8 procent till 33, 5 procent, vilket ledde till tuffare åtgärder.

Det nyetablerade nätverket Stödstrumporna fanns med i debatten och med slagord ” Halva makten, hela lönen” fick de stort genomslag. De hotade med att ställa upp i riksdagsvalet år 1994 om inte åtgärderna för fler kvinnor inom politiken skyndades på. I december år 1993 registrerade de sitt parti under namnet Kvinnolistan. De fick tillsammans med det socialdemokratiska kvinnoförbundet frågan om sned könsfördelning att explodera.¹¹

2.2 Stödstrumporna

I början av år 1992 blev Stödstrumporna en offentlig angelägenhet och det började diskuteras vilka som var medlemmar och vilken agenda de hade. Mia-Pia Boëthius, Ebba Witt-Brattström och Agneta Stark var de offentliga talespersonerna och uttryckte i TV och media att de tänkte ställa upp i riksdagsvalet om inte de etablerade partierna själva löste problemet kring det låga antalet kvinnor i riksdagen.¹² Dessa hot ses som en sista utväg och trots vagheten kring hotet skapas en debatt. Det visade sig att genom undersökningar på opinionen kunde en tredjedel av befolkningen tänka sig att rösta på ett kvinnoparti. Stödstrumporna registrerade sig som parit under namnet Kvinnolistan år 1993 men betonade att de inte var säkra på om de skulle ställa upp i valet, utan vill avvakta och se hur arbetet kring det låga antalet kvinnor går först. Deras primära roll var att fungera som påtryckningsgrupp. Detta argument upprepades med jämna mellanrum och de tre huvudpersonerna stod fast vid att de ville verka som påtryck för ökat antal kvinnor i

---

⁹ SOU 1987:19

¹⁰ SOU 1987:19 s. 30

¹¹ Törnqvist 2006 s. 46-81

¹² Ibid. 2006

riksdagen. Kvinnolistan ställde aldrig upp i valet och nätverket avvecklades strax efter valet år 1994.¹³

2.3 *Varannan Damernas*

Förslaget om varvade vallistor som kom år 1986 med syfte att skapa jämställdhet inom politiken.¹⁴ Efter att Fredrika Bremer- förbundet hotat att gör sig till ett riksdagsparti ökade intresset för kvinnofrågan, vilket följdes av förslaget om *Varannan Damernas*.

Varannan Damernas grundade sig i konceptet från dansen där kvinnorna bjuder upp hälften av gångerna. Denna gång handlade det om att kvinnorna ville komma in i politiken och förslaget togs emot med öppna armar och partierna började själva varva kvinnor och män på vallistorna.¹⁵

2.4 *Thamproffesurerna*

Utbildningsministern Carl Tham introducerar en jämställdhetsproportion år 1995.¹⁶ Detta är ett åtgärdsförslag i syfte att komma tillrätta med den låga andelen kvinnliga professorer vid svenska universitet och högskolor. Vid tillfället då denna proposition utgavs fanns det endast 7 procent kvinnliga professorer. Denna underrepresentation av kvinnor framställdes som en skamfläck för världens mest jämställda land och blev ett startskott för jämställdhetsarbet inom akademin.¹⁷

Positiv särbehandling är ett centralt begrepp i förslaget vilket innebär att då en kompetent kandidat av det underrepresenterande könet söker en professorstjänst, så ska denna prioriteras i relation till en kandidat med motsvarande kompetens. Detta även om denne kandidat är mindre kvalificerad än medsökande av det andra könet.¹⁸ Dock finns enligt propositionen en gräns om hur stor skillnad kvalifikationerna får vara i positiv särbehandling. Detta förslag var en engångssatsning och dessa så kallade Thamproffesurer konkurrerade inte med andra professorer utan sågs som en extra resurs för enstaka

---

¹³ Ibid. 2006

¹⁴ SOU 1987:19

¹⁵ Törnqvist 2006 s. 107-142

¹⁶ Ibid. 2006 s. 143-170

¹⁷ Ibid 2006

¹⁸ Proposition 1994/95 s. 164

institutioner. Det blev snabbt en diskussion i media om kompetens och kön och vad som ska finansieras av statliga medel. Thamprofessorerna var och förblev ett kontroversiellt förslag, även om tjänsterna tillsattes vann reformen aldrig något brett stöd.¹⁹

3 Tidigare forskning

I detta avsnitt tar jag inledningsvis upp tidigare forskning rörande kvotering. Här belyser jag *Könspolitik på gränsen* som är en forskning som problematiserar brytningspunkter inom kvoteringen med hjälp av de två centrala debatterna *Varannan Damernas* och *Thamproffesurerna*.²⁰ Vidare lyfter jag fram forskning om hur kvotering definieras och tar upp frågan om män kvoterar män.²¹ Avslutningsvis tar jag upp forskning som berör den mest förbjudna handlingen, nämligen att kategorisera män som grupp.²² Den tidigare forskningen fokuserar mestadels på kvotering inom politik. Jag använder mig av forskarnas analys, men väljer att applicera detta på debatten kring bolagsstyrelser.

3.1 Könspolitik på gränsen

Sociologen Maria Törnqvist, verksam på Stockholms Universitet, diskuterar i sin avhandling *Könspolitik på gränsen* hur det flesta i dag är överens om att jämställdhet är otroligt viktigt men att det tycks finnas en motstridighet mot könskvotering och positiv särbehandling.²³ Hennes syfte är att utforska könspolitikens gränser, villkor och former. Hennes avhandling tar sig form i två kvoteringsdebatter som blivit extra uppmärksammade, förslaget om *Varannan Damernas* och *Thamproffesurerna*. Hon menar att dessa två debatter är intressanta då hon försöker förstå vilka samhällspolitiska visioner och krav som kan accepteras vid en viss tidpunkt.²⁴

Törnqvists huvudfrågeställning handlar om hur kön kan göras till föremål för politiska åtgärder. Studien inleds med ett fördjupande och mycket bra kapitel om kvinnors historia från kampen om rösträtt till Fredrika Bremer- förbundet. Vidare följer ett metodavsnitt för

---

¹⁹ Törnqvist 2006 s. 143-170

²⁰ Törnqvist 2006

²¹ Dahlerup Drude, Fredidenvall Lenita, *Kotering*, SNS Förlag, 2008

²² Eduards Maud, *Förbjuden handling: om kvinnors organisering och feministisk teori*, Liber, Kristianstad, 2002

²³ Törnqvist 2006

²⁴ Ibid. 2006

diskursanalys, samt presentation av Varannan Damernas och Thamproffesurerna. Hon diskuterar sedan vidare hur dessa debatter ställs emot varandra och hur de skiljer sig radikalt i hur de blev bemötta i samhället. Hon problematiserar könskvotering och positiv särbehandling och konstaterar att det är en balansgång i debatten som snabbt kan gå fel. Sammanfattningsvis menar hon att villkoren kring könskvotering inte bara handlar om fältspecifika diskurser, så som politiken eller akademien, utan för att kunna användas som önskvärda reformer måste könskvoteringen anpassas till könspolitiska förväntningar.²⁵

Jag har till stor del använt mig av Törnqvist för att läsa in mig på området kring debatten om kvotering. Hon använder sig dessutom av diskursanalys vilket är av högsta relevans för mig. Hennes avhandling ser jag som ett stöd i min uppsats vad gäller relevanta synvinklar samt viktiga definitioner. Hennes bakgrundsarbete har även legat till grund för min bakgrund.

3.2 Kvotering av män

Drude Dahlerup är professor i statsvetenskap med inriktning på genusvetenskap vid Stockholms Universitet. Kvotering är ett av hennes forskningsområden och hon är en av de centrala debattörerna inom kvoteringsfrågan med ett flertal publicerade skrifter. Jag har främst använt mig av *Kvotering* som hon tillsammans med Lenita Freidenvall skrev år 2008.²⁶ Boken utreder olika typer av kvotering och diskuterar varför kvotering, som har varit och är kontroversiellt, har blivit så trendigt i världen i dag.

Dahlerup menar att eftersom kvinnor utgör hälften av Sveriges befolkning, men är i minoritet i politiken, är det ett tecken på könsdiskriminering. Hon talar om att kvinnors erfarenheter och synsätt bör prägla och kännetecknas inom politiken, precis som mäns erfarenheter finns synliga.²⁷ Dahlerup menar att kvinnors och mäns livsvillkor skiljer sig åt och har därför olika syften att uppfylla inom politiken. Då befolkningen och väljarna består av hälften kvinnor, bör också kvinnor i lika stor utsträckning finnas inom politiken för att se till kvinnors intressen. Dahlerup anser att frågor som till exempel gäller jämställdhet och bekämpandet av patriarkala strukturer i samhället endast är intressant för kvinnor.²⁸ Jag

---

²⁵ Törnqvist 2006

²⁶ Dahlerup, Freidenvall, 2008

²⁷ Ibid. 2008

²⁸ Ibid. 2008

ställer mig kritisk till denna uppfattning om att kvinnor skulle ha särskilda särintressen, men anser att detta perspektiv är relevant för argumentationen i min analys.

Hon uttalar sig även i en publicerad artikel på Jämiprogrammets hemsida om huruvida kvotering endast är till för kvinnor och ger exempel på dess motsats genom att referera till kvotering på högskolan. Hon talar om att det finns en formell form av kvotering och ifrågasätter mannen som norm och ger exempel på hur den medicinska diskursen nyligen har förstått att behandlingsmetoder är utvecklade med mannen som norm. Dahlerup menar att män fortfarande är normen inom näringslivet och att detta påverkar rekryteringsprocessen. Hon frågar sig huruvida män dagligen kvoterar män, vilket jag finner mycket intressant.²⁹ Jag har använt Dahlerup för att förstå kvoteringens argument och syfte. Hon är framstående i sitt slag och jag anser att hon tillför ett intressant perspektiv till min analys.

3.3 Förbjuden handling

Maud Eduards, professor i statsvetenskap, har skrivit boken *Förbjuden handling*, som det ofta refereras till i det mesta som jag läst om kvotering.³⁰ Hon skriver om kvinnor och organisation och hon menar att kvinnor och män organiserar sig på sätt som ständigt reproducerar normer och maktstrukturer. Hon talar liksom de Beauvoir om hur mannen är människan och kvinnan är sitt kön. Eduards huvudfrågeställning handlar om vilket politiskt handlingsutrymme kvinnor som grupp har. Eduards menar att när kvinnor organiserade sig inom politiken, blir det genast tal om kvinnofrågor, inte om frågor som rör allmänheten.³¹

Eduards ifrågasätter även om mäns existens och hon menar att det mest förbjudna man idag kan göra, det är att benämna män som en grupp. Män finns inte som kategori och saknar även ansvar som sådan.³² Jag har använt mig av Eduards i syfte att problematisera argument som berör på vilka villkor kvinnor får finnas med i det allmänna. Jag använder

---

²⁹http://www.jamiprogram.se/artiklar/nyheter/fulltext//Finns_dold_kvotering_av_man_i_samhallet_cid917056
Nr: 22

³⁰ Eduards, 2002

³¹ Ibid 2002 s.16-19

³² Ibid 2002 s. 151-158

henne också för att problematisera män som grupp och ifrågasätta deras ansvar för jämställdheten.

4 Material

I följande avsnitt redogör jag för arbetets urval och avgränsningar. Detta följes av en definition av begreppet kvotering. Vidare ger jag en översiktsbild av mitt material. Därpå följer en problematisering av materialet och rollen som forskare.

4.1 Avgränsning och urval

Jag har valt att främst fokusera på debatten mot kvotering i bolagsstyrelser. Detta med anledning av att debatten om kvotering har förflyttat sig från det politiska till bolagsstyrelser och en ny form av makt har tagit vid. Jämföranden av diskussionen i relation till universitetet och politiken kommer att förekomma, men detta i mindre utsträckning.

Kvotering kan, som ovan nämnt, ta sig plats på olika arenor i samhället. Det kan handla om nationella eller internationella kontexter. Jag har dock valt att inrikta mig på endast den nationella debatten mot kvotering, med en mindre inblick i den norska lagstiftningen. Kvotering kan även handla om statliga regler eller regler som antagits av en enskild organisation. Dessa kommer båda representeras i min uppsats, dock med tyngd på statens möjlighet att påverka enskilda företag.

Artiklarna jag har använt mig av är av olika slag allt från ledare till debattartiklar. Samtliga artiklar är publicerade mellan åren 2005 till 2010- 01-13, det har möjligen tillkommit nytt material som eventuellt har ett annat innehåll än det jag hittat, men detta har jag inte haft möjlighet att ta del av.

4.1.1 Definition av kvotering

”Kvotering kan definieras som en målinriktad rekrytering med syfte att snabbt rätta till önskad skevhet i samhället”³³. Konkret innebär kvotering att man lägger fram olika

---

³³ Dahlerup, Freidenvall, 2008 s. 10

kvoter, exempelvis 40 procent inom en viss yrkesgrupp som bör vara kvinnor.³⁴ Mitt fokus ligger på könskvotering, och även om diskussionen kan vara relevant även då det gäller andra underrepresenterade grupper så talar jag från om med nu om könskvotering då jag skriver kvotering.

Kvotering kan gälla en hel grupp. Med utgångspunkt *Varannan Damernas*, där två listor fanns, en med män och en med kvinnor som sedan varvades samman. Detta innebär att män är lika inkvoterade som kvinnorna.³⁵ Kvotering kan även gälla individer, då det gäller till exempel rekrytering och två kandidater ställs emot varandra. Om de bedöms som likvärdiga vad gäller kompetens så ska man välja sökanden från det underrepresenterade könet.³⁶

4.2 Presentation av material

Mitt urval av material är gjort med hänsyn till var det skrivs mest om kvotering, vilket gjort att jag valt att använda Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och Svenskt Näringslivs hemsidor.

Svenska Dagbladet (SVD) är en dagstidning som bedriver en journalistik som hotas att ”försvinna i den allmänna snuttifieringen av nyhetsflödet”³⁷. De menar att tidningens läsare är nyfikna på omvärlden, vill och kan tänka själva och ställer därför stora krav på sin dagstidning. Tidningen grundades 1884 och är på ledarplats obunden moderat. På övriga sidor finns ingen politisk tendens.³⁸ Dagens Nyheter (DN) väljer att presentera sig på ett annat sätt och preciserar inte sina läsare utan spaltar istället upp kort information om sig själva. DN ingår i Bonnierkoncernen och ansvarig utgivare är Gunilla Herlitz. DN har 530 anställda och hälften av dem arbetar på redaktionen, där könsfördelningen är jämn. Det förekommer inga osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor. DN är miljömärkt och grundades år 1864.³⁹ Svenskt Näringsliv är en förening som vill ”öka förståelsen för företagets verklighet och att verka för att alla företag i Sverige skall ha bästa möjliga villkor för att verka och växa.”⁴⁰ De arbetar med att med opinionsbildning och

---

³⁴ Ibid 2008

³⁵ Dahlerup, Freidenvall, 2008, s. 16

³⁶ Ibid. 2008, s. 18

³⁷ www.svd.se

³⁸ Ibid.

³⁹ www.dn.se

⁴⁰ www.svensktnaringsliv.se

kunskapsspridning, utvecklar nya idéer och tar fram konkreta förslag för att skapa ett bättre klimat för företagsamheten. Svenskt Näringsliv företräder närmare 60 000 små, medelstora och stora företag. Dessa är organiserade i 50 bransch- och arbetsgivarförbund.⁴¹

Dessa organisationer har jag använt som underlag i min materialsökning. Jag har sökt på kvotering på respektive hemsida och läst ett flertal artiklar från varje hemsida. Totalt använder jag mig av nitton stycken artiklar. Elva av dessa handlar om bolagsstyrelser och tre av dessa fokuserar på universitetet. De flesta som handlar om bolagsstyrelser kommer från Svenskt Näringsliv med anledning av privat företagande. Jag har även ett tiotal artiklar som belyser en övergripande bild och diskussion kring kvotering som legat till grund för min förståelse av debatten som inte kommer att vara centrala i min analys.

Mitt fokus ligger som jag ovan nämnt på bolagsstyrelser och inte på universitetsdebatten, vilket gör att artiklarna om universitetet används i liten grad. Jag kommer inte att citera eller referera till samtliga av artiklarna som jag funnit, utan diskutera kring och ge exempel på vissa argumentationer som förs mot kvotering

Jag har sökt på ordet kvotering på dessa hemsidor och har då funnit artiklar som berört ämnen. Vidare har jag sökt efter gemensamma nämnare i samtliga artiklar och på så sätt funnit diskurser. Jag har valt att dela upp min analys efter Det skriva och Det oskrivna för att förtydliga att även det som inte skrivs ut bidrar till att skapa diskursen. Jag kommer att arbeta utifrån dessa diskurser och analysera dessa med hjälp av tidigare forskning och teorier.

För att tydliggöra vilka artiklar som hör till vilken diskurs, har jag numrerat artiklarna i referenslistan, samt refererat enligt dessa nummer.

4.3 Problematisering av material

Hela min uppsats skulle kunna gå ut på att problematisera kvotering i relation till hur och varför dessa organisationer skriver om kvotering. Huruvida de har en politisk åsikt eller inte och om de verkligen har jämn könsfördelning på arbetsplatsen och varför detta är viktigt att poängtera. Till exempel har jag hittat en artikel där Svenskt Näringsliv betonar att det inte är deras roll att ta ställning till kvoteringsdebatten, utan att det är upp till företagen själva att göra detta ställningstagande. Om man tar sig tid att läsa hela artikeln

---

⁴¹ www.svensktnaringsliv.se

och inte bara ingressen står det klart och tydligt att kvotering är fel eftersom att unika egenskaper och individer går före grupper.⁴² Men som sagt är det inte detta min uppsats har i syfte att uppnå.

Att definiera och kategorisera mitt materials vision och ståndpunkt lämnar jag, trots denna intressanta utgångspunkt, till läsaren och nöjer mig med att påvisa att jag självklart är medveten om att mitt material kommer från just dessa hemsidor och att detta kan vinkla debatten åt ett eller annat håll. Anledningen till detta val är att jag vill fokusera på debattens argument och varför de argumenten finns och inte nödvändigtvis vem som publicerar argumenten. Det är dock av största intresse vilka som uttalar argumenten.

I min forskning har jag systematiskt försökt att ta fram material som är representativt för debatten och argumenten mot kvotering då dessa tycks vara där den mest frekventa debatten bedrivs i nuläget.

4.4 Rollen som forskare

Nedan följer en kort presentation om situerad kunskap och hur jag som forskare alltid ska problematisera mig själv i kontexten. Vidare kommer ett stycke om vad positionering är och varför detta är viktigt.

4.4.1 Situerad Kunskap

Viktiga aspekter i samband med forskning är att reflektera över forskarens roll när det gäller tolkning av materialet. Som författare är jag medveten om att jag innehar en färgad åsikt kring huruvida kvotering är positivt eller negativt. Idag har jag sympati i båda synvinklar av debatten om kvotering. I vissa fall skulle jag argumentera för kvotering, medans i andra mot, beroende på kontexten.

Jag anser att en forskares val av ämne alltid görs på grund av självupplevda erfarenheter eller av att forskaren på annat sätt har ett speciellt förhållande till sitt forskningsområde. Donna Haraway talar om situerad kunskap och hon menar att kunskap aldrig går att skilja från den position som kunskapssubjektet har. All kunskap har en både rumslig och tidsmässig aspekt och är skapad i olika kontexter. Det jag som forskaren kan göra är att

---

⁴² <http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/fullversion-inkrankt-agandeeratt-ingen-kvotering-till-bolagsstyrelser488611.svd> Nr:19

redogöra för en relation, en situation och en kontext. Kunskap kan aldrig vara neutral, därför bör den problematiseras och diskuteras i termer som situerad.⁴³

Beroende på min icke akademiska bakgrund i relation till mina nuvarande studier på genusvetenskapliga institutionen är min kunskap situerad. Jag är medveten om hur orättvisor kan ser ut och upplever det viktig att det skapas rättvist i samhället.

4.4.2 Positionering

Huruvida man som forskare ska positionera sig eller inte är en omdiskuterad fråga. Att positionera sig innebär att ta ansvar för sina val och handlingar genom att problematisera vem jag som forskare är. Att positionera sig som forskare kan också färga hur läsaren upplever studien. Min åsikt kring positionering är tudelad, trots detta faller det sig naturligt för mig att positionera mig. Som ovan nämnt kan positionering även underminera forskningen som sådan, då forskarens identitet kan komma att färga läsarens syn på studien. Jag vill också poängtera att beroende på vem läsaren är, kan uppfattningen av forskarens positionering skiljas, och därav kan det ibland vara klokt att tänka över om studien kräver en positionering av forskaren eller inte.

Då jag som ung kvinna i slutet av mina akademiska studier, sannolikt skulle kunna befinna mig inom målgruppen för kvotering, är det möjligt att min tolkning av materialet är färgad. Att jag är feminist och bedriver studier på genusvetenskapliga institutionen kan också influera min tydning av materialet. Kanske hade jag gjort en annan tolkning av materialet om jag var en man i mitten av min karriär. Jag är medveten om mitt förhållande till forskningsområdet och har försökt att inte låta detta synas i min studie.

5 Metod

I följande avsnitt redogör jag med hjälp av Jørgensen Winther och Philips bok, *Diskursanalys som teori och metod*, hur diskursanalys används som metod. Därpå följer en problematisering av diskursanalys.

För att komma åt min frågeställning används metoden diskursanalys. Analysen av debatten kring kvotering i bolagsstyrelser handlar till stor del om att läsa mellan raderna. Då

---

⁴³ Haraway Donna, *Situated Knowledges. The science Question in Feminism and privilege of partial perspective, feminist studies*, 1988.

kvoteringsdebatten oftast handlar om kvinnor bör man först förstå begreppet ”kvinna” i sin kontext och vara medveten om att denna innebörd ändras beroende på kontext, samt alltid bör problematiseras.⁴⁴ Med hjälp av denna metod kommer jag att dekonstruera den diskussion och de begrepp som förts om kvotering.

Diskursanalys har sitt ursprung i språkvetenskapen och litteraturanalys, men används också inom samhällsvetenskapen. Jørgensen Winther och Philips beskriver i *Diskursanalys som teori och metod* hur Foucault definierar diskursen. En diskurs är den ordning i vilken det bestäms vem som har rätt att uttala sig och om vad, vad som tas för givet och vad som anses förbjudet, fult eller till och med sjukt i ett visst sammanhang/samhälle.⁴⁵ Foucault talar om diskursiva grupperingar som genom kombinationen kunskap och makt tystar ner idéer som inte passar in i den rådande diskursen. Viss kunskap legitimeras i en diskurs, medan i en annan ses som osann eller irrelevant. Med ett diskursanalytiskt perspektiv pekar forskaren på de gemensamma nämnarna för diskursen i materialet, det som definierar diskursen.⁴⁶

Jørgensen Winther och Philips beskriver hur både språket och praktiken är delar av diskursen, de förutsätter och konstruerar dessutom varandra.⁴⁷ Språket betraktas således inte som ett färdigt system utan som en handling. Inte heller ska de ses som en spegel av verkligheten där ute, utan som aktivisten.⁴⁸ Diskurs innebär en inkludering av en rad normer, praktiker och språk, men utestänger samtidigt andra. Genom konstruktioner av kategorier skapas gränser för normen och detta kan ge uttryck i sättet som något exempelvis är skrivet på.⁴⁹

Ingen text kan uttrycka *allt*, utan vilar på uttalade meningar och information som presenteras.⁵⁰

---

⁴⁴ Törnqvist 2006 s. 95-104

⁴⁵ Jørgensen Winther Marianne, Philips Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund, 2000.

⁴⁶ Ibid. 2000

⁴⁷ Ibid. 2000

⁴⁸ Ibid. 2000

⁴⁹ Ibid. 2000

⁵⁰ Ibid. 2000

5.1 Problematisering av diskursanalys

Jag vill belysa en relevant kritik som Sara Elden beskriver i *Att utmana vetandets gränser*.⁵¹ Hon menar att diskursanalytisk metod kan vara problematisk då det endast ger forskaren tolkningsföreträde.⁵² Elden menar att diskursen tolkas så som forskaren väljer att tolka den och att människorna som berörs i materialet aldrig får möjlighet att redogöra för hur de tolkar diskursen. Ser de samma diskurs som forskaren eller finns det andra strukturer inom diskursen som en forskare inte ges tillträde till? Elden ifrågasätter det diskursanalytiska perspektivet för dess oförmåga att ta tillvara på forskningsobjektets perspektiv. Vilken roll spelar diskursen i deras liv och verklighet?

Elden slår ett slag för den feministisk emancipatoriska perspektiv och menar att med hjälp av emancipatoriska perspektivet kan vi ta tillvara på forskningsobjektets egna upplevda diskurser. Med hjälp av denna kan den feministiska forskningen komma långt och inte göra misstaget att få en endimensionell forskning där den enda rösten är vår egen, menar Elden.⁵³ Jag håller med Elden angående diskursanalysen oförmåga att ge röst åt forskningsobjektet. I denna uppsats har jag trots detta inte haft möjlighet att använda mig av det emancipatoriska perspektivet.

6 Teori

Som teoretisk utgångspunkt använder jag mig av Simone de Beauvoir som talar om kvinnan som Den Andre och hur kvinnan lever i relation till mannen. Detta är relevant för mig då jag problematiserar varför kvinnor och män inte har samma möjligheter. Med hjälp av Judith Butler ifrågasätter jag kategoriseringen av kvinnan som finns inom kvoteringsdebatten. Vidare använder jag Michel Foucault för att analysera vem som säger vad och vad som uttrycks i debatten mot kvotering i bolagsstyrelserna.

---

⁵¹ Lundqvist Åsa, Davies Karen, Mulinari Diana (red), *Att utmana vetandets gränser*, Liber, Malmö 2005, s. 60-74

⁵² Ibid. 2005 s.60-74

⁵³ Lundqvist, Davies, Mulinari, 2005, s 60-74

6.1 Simone de Beauvoir

Det andra könet skrev Simone de Beauvoir 1949. Hennes bok är en klassiker inom dagens feminism och redan då hon gav ut den fick hon stor uppmärksamhet. Beauvoir skriver om historiska kvinnors liv och villkor och hur dessa har utvecklats med tiden.⁵⁴

6.1.1 Den Andre

De Beauvoir beskriver den lilla flickan som skapas till att bli ett objekt, att vara Den Andre, medan pojken blir den aktiva och den självklara. Hon menar att kvinna under sin uppväxt socialiseras in och till slut ser att hon är Den Andra i förhållande till pojken. Hon talar om könen som en social konstruktion där mannen är människan och kvinna är den andre.⁵⁵ Beauvoir menar att som den andre är kvinnans möjligheter inskränkta och handlingsutrymmet för en kvinna är begränsat. Både av lagar och regler, samt förväntningar och föreställningar om hur en kvinna ska vara, skapar dessa begränsade möjligheter.⁵⁶ Mäns ekonomiska och politiska makt har gjort att det är möjligt för dem att definiera kvinnan som den andre, vilket gör att det kan utesluta kvinnan från deras värld.⁵⁷

6.1.2 Man föds inte till kvinna man blir det

Det klassiska citatet ”Man föds inte till kvinna, man blir det” belyser Beauvoirs tankar kring könet som social konstruktion.⁵⁸ Beauvoir skriver att kvinnan är en produkt av civilisationen och menar att det är ett resultat av hennes situation. Den individuella investering en kvinna gör i ett äktenskap, hushållsarbete och moderskapet skänker henne ingen självständighet då detta saknar ett riktigt värde. De Beauvoir menar att äktenskapet, hushållsarbete och moderskap är det som skapar kvinnors underordnade position. Hon menar att uppror är den enda väg som står öppen för den som inte får möjlighet att bygga upp något. Och att denna frigörelse måste vara kollektiv.⁵⁹

---

⁵⁴ De Beauvoir 2008.

⁵⁵ Ibid 2008 s.162-195

⁵⁶ De Beauvoir, 2008 s.162-195

⁵⁷ Ibid 2008 s.162-195

⁵⁸ Ibid. 2008 s. 162

⁵⁹ Ibid. s.404-436

6.2 Judith Butler

Genom bland annat *Genustrubbel* intar Judith Butler en central roll inom den feministiska forskningen genom sin radikala dekonstruktion av begreppen kön och genus. Termen genus är från början en översättning av engelskans ”gender”, men idag används ordet i svenska som socialt kön.⁶⁰ Då det är svårt att dra en gräns för var den biologiska kroppen upphör och var genuset fortsätter, menar Butler ,att genus handlar om förståelse för hur manligt och kvinnligt görs.⁶¹

6.2.1 Performativa handlingar

Butler kallar genusgörande för *performativa handlingar* och menar att det är ord och handlingar som skapar förståelsen kring manligt och kvinnligt.⁶² Hon lutar sig på Foucault som har åsikten att diskursen har en stor påverkan på könskapandet och även människor *gör* genus så står det inte fritt att göra könen som det passar, utan de är låsta i diskursen.⁶³ Beroende på hur vi rör, klär oss och agerar skapar vi genus, vilket är en ständig process. Vidare menar hon att performativitet inte handlar om en engångshandling utan en upprepande handling som är så neutraliserad så att det inte uppfattas som en handling

6.2.2 Kategorisering av kvinnan

Butler visar hur kategorin *kvinn*a tillskrivs egenskaper, egenskaper som krävs för att uppfattas som kvinna och hon kritiserar föreställningen om att det finns en global och likformigt bild av *kvinn*a som kategori.⁶⁴ Butler menar vidare att kvinnligt respektive manligt skapas som varandras motsatser där motsatsen utgör grunden till heterosexuellt begär. Denna normativa heterosexualitet, som är en del konstruktionen av genus, kallar Butler för den *heterosexuella matrisen*.⁶⁵ I denna matris naturliggörs den åtrå där kvinnor begär maskulina män och män begär feminina kvinnor. Den heterosexuella matrisen skapar också en förståelse kring att genus skapas som det gör, då kvinnor måste vara feminina för att åtrås av den maskulina mannen. Den heterosexuella normen utesluter andra sexuella läggningar som bi- och homosexualitet.⁶⁶

---

⁶⁰ Butler, 2007 s. 11-13

⁶¹ Ibid. 2007 s.55-57

⁶² Ibid. 2007 s. 49-63

⁶³ Ibid. 2007 s. 50-55, 126-128

⁶⁴ Butler 2007 s. 55-63.

⁶⁵ Ibid. 2007 s. 91-95.

⁶⁶ Ibid.2007 s. 101-118.

6.3 Michel Foucault- diskurs och makt

Jag har valt att använda Michel Foucault både i min metod, då med fokus på diskursanalys, och i teorin där jag använder mig av hans diskursbegrepp och definition av makt.

I Foucaults *Diskursens ordning* definierar han begreppet diskurs och menar att diskursen har en nära relation till makt och kunskap. Makt är enligt Foucault inte något som en person besitter utan något som förekommer i sociala relationer. Makten ges uttryck i sociala relationer och genom dessa konstrueras kunskap och makt.⁶⁷ Han påvisar att diskurs bygger på tre utestängningsmekanismer och bestämmer hur människor talar och betar sig på ett specifikt sätt.

Den första principen är *förbudet*. Diskursen reglerar enligt Foucault vad som får sägas och vilket beteende som är accepterat i en specifik tid.⁶⁸ Den andra utestängningsmekanismen är *förnuftet* och det *vansinniga*. Enligt Foucault regleras, beroende av vilken diskurs som råder, det förnuftiga respektive det vansinniga. Exempelvis ansåg kyrkan under medeltiden att de mentalt sjuka var ofarliga medan läkare i dagens samhälle har format galenskapen till en sjukdom.⁶⁹ Den tredje utestängningsmekanismen handlar om det *sanna* och *falska*. Här hävdar Foucault att det som betraktats som sant är kopplat till vetenskap. Den medicinska diskursen stöds och bevaras genom välutbildade och inflytelserika nätverk av läkare, medicinska experter och sjukhus.⁷⁰

Förutom dessa tre utestängningsmekanismer visar Foucault i *Övervakning och straff*, även på inre förfaranden där diskursen utövar kontroll över sig själv. Foucaults studier om 1800-talets fängelser visar på ett bidrag till ett nytt samhällssystem.⁷¹ Utformningen av fängelserna på 1800-talet var runda med bevakningstorn placerade i mitten, vilket gjorde att övervakarna hade insyn i fångarnas celler. Denna maktutövning är känd under namnet *panoptikon* och effekten av denna kontroll är ett självverkande maktsystem. Fångarna kunde aldrig vara säkra på om de blev iakttagna, vilket ledde till ständigt accepterat beteende.⁷²

---

⁶⁷ Foucault 1993

⁶⁸ Ibid.1993 s. 7-15

⁶⁹ Ibid. 1993 s. 7-15

⁷⁰ Ibid. 1993 s. 7-15

⁷¹ Michel Foucault, *övervakning och straff*, Arkiv förlag, Lund, 2003

⁷² Ibid 2003

6.3.1 Makt

Foucault talar också om makt och hur det finns makt i alla sociala relationer. Makten skapar vår omvärld samt begränsar oss i vår tanke att tänka utanför diskursen. Foucault menar att makten uppstår genom ojämlika förhållande i relationer.⁷³ Obalans i fördelningen av makt i en relation uppstår då en person har tillgång till och rätten att besluta om resurser som är värdefulla för någon annan. Det kan t ex handla om män har större inflytande inom politiken eller fler platser i bolagsstyrelserna. Foucault talar om att det är viktigt att studera makten där den är som mest dold, det vill säga vad sägs inte i den rådande diskursen. Vem talar och vem är den som talar? Detta är viktiga aspekter att belysa för att se hur makt skapas⁷⁴. Makten finns i alla relationer, överallt och bildar diskurser. Dessa diskurser innehåller olika sanningar beroende på tid och rum. Vad är normalt, vad är fult?⁷⁵

7 Analys

En disciplin definieras av en objektsdomän, en samling metoder, en korpus av påståenden som hålls för sanna, ett spel av regler och definitioner och av tekniker och instrument. Allt detta bildar ett slags anonymt system som kan disponeras av vem som vill eller kan, utan att dess mening eller validitet skulle ha något att göra med den som råkade uppfinna det.⁷⁶

Genom ovanstående citat av Foucault förstår jag varför det finns en negativ åsikt om kvotering. Jag drar paralleller till kvoteringen som en ny metod för att utveckla vårt samhällssystem. Det nuvarande (ojämställda) systemet är så pass normaliserat att det sällan ifrågasätts. Genom att se hur kvoteringen ifrågasätter samhällssystemet kan man förstå att kvotering blir ett kontroversiellt ämne.

Nedan följer min analys som belyser och problematiserar de vanligaste skälen till varför det finns en negativ åsikt kring kvotering som metod. Jag utgår från de mest förekommande åsikterna och har valt ut specifika citat för att belysa dessa argumentationer. Jag har valt att dela upp min analys i två delar, Det skriva och Det oskrivna. Detta med anledning av att jag vill visa hur mitt material, genom det skriva och

det oskrivna skapar, en diskurs kring kvotering. I Det skrivna problematiserar jag mäns och kvinnors lika förutsättningar, samt kvinnan som kategori och kvinnorepresentationer. I Det

---

⁷³ Foucault 1993 s 15-26

⁷⁴ Ibid. 1993

⁷⁵ Foucault 1993

⁷⁶ Ibid. 1993 s 22.

oskrivna belyser jag hur kvinnan framställs beroende på kontext och om män kvoterar män? Vidare diskuterar jag klass och om män som grupp finns.

7.1 Det skrivna

Den första delen, Det skrivna, kommer att bestå av tre skrivna argument som förekommer i mitt material mot kvotering. "Lika förutsättningar" handlar om hur män och kvinnor borde ha samma möjligheter och av denna anledning är kvotering inte att föredra enligt mitt material. Det finns en illusion om att män och kvinnor till en början har lika förutsättningar och möjlighet till val i livet, vilket jag med hjälp av De Beauvoir ifrågasätter. "Man föds inte till mamma man blir det" visar på hur män och kvinnor som föräldrar inte har samma förutsättningar till det fria valet och jag använder mig av Foucault för att påvisa hur den diskursiva makten i samhället begränsar våra val. "Bejaka kvinnligheten, men var inte en kärring" handlar om hur kvinnor förväntas tas på allvar genom att inte uppträda som den typiska *kvinnan*. Detta argument står i motsats till idén om att berika kvinnligheter, men de två förenas i att kvinnor definieras i relation till kön. Jag använder mig av Butler för att tala om kvinnorepresentationer samt ifrågasätta kategoriseringen av en universell bild av kvinnan.

7.1.1 Lika förutsättningar

Inom debatten mot kvotering återkommer upprepade argument som handlar om män och kvinnors rättighet till samma möjligheter. Ett exempel på detta är: "Rättvisa uppstår inte genom kvotering, utan genom lika förutsättningar från början"⁷⁷. Detta säger samhällsdebattören Maria Söderqvist i en artikel på Svenskt Näringslivs hemsida. Maria Söderqvist menar att män och kvinnor genom lika förutsättningar från början kommer att tilldelas lika stor del i det allmänna utrymmet.

Lika förutsättningar från början ställer jag mig mycket frågande till och De Beauvoir skriver i *Det andra könet* om hur kvinnor och män uppfostras olika och kvinnor blir mer passiva och män mer aktiva. Hur vi på olika sätt genom vårt kön socialiseras in i könsroller och att den lilla flickan skapas som Den Andre i relation till pojken som blir den ene. De Beauvoir menar att flickan under sin uppväxt upptäcker och lär sig att hon är Den Andre. Som Den Andre har hon inte heller samma förutsättningar som pojken. Det finns andra val och vägar för henne att gå än för den lilla pojken.⁷⁸

---

⁷⁷ http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/rattvisa-uppstar-inte-genom-kvotering_13852.html Nr:16

⁷⁸ De Beauvoir, 2008 s 162-195

Marja Witt, VD för vikariepoolen, skriver på Svenskt Näringslivs hemsida. ”Att bli inkvoterad är förolämpande. Jag duger inte som jag är och det på grund av mitt kön. Jag sitter där på nåder”⁷⁹ Hon går även så långt att hon säger ”Jag tror inte att någon kvinna skulle sätta sig på en kvoterad plats”. Konsekvensen, enligt Marja Witt, är att kvinnor som blir inkvoterade kommer att behandlas som en praktikant.⁸⁰

För att återigen koppla till De Beauvoir och kvinnan som Den Andre så tycks det finnas en syn på den egna kvinnan att hon inte heller kommer att kunna konkurrera med mannen som den ende. *Lika förutsättningar från början* har alltså aldrig varit utgångspunkten.⁸¹

7.1.2 Man föds inte till mamma man blir det

Vidare berättar Maria Söderqvist, från ovanstående artikel, om hur män och kvinnor betar sig allt mer *likartade* i sina val. Hon ger ett exempel på hur män inte längre struntar i sina barn och att det finns både lattemammor och lattepappor.⁸² Trots dessa *likartade val* valde hon att hoppa av VD- jobbet då hon fick sitt tredje barn och ersattes av en jämnårig manlig kollega som precis fått sitt andra barn.

Det fria valet är relativt begränsat och skiljer sig åt mellan män och kvinnor. Det är uppenbart att det inte förväntas samma sak av mammor som av pappor. Foucault talar om utestängningsmekanismer och en av dessa handlar om det sanna och det falska. Foucault menar att det sanna ofta är kopplat till vetenskap. Den medicinska diskursen stöds och bevaras genom välutbildade och inflytelserika nätverk av läkare, medicinska experter och sjukhus.⁸³ Att en kvinna som får barn ska vara hemma och amma, det vet varje läskunnig. Precis som Foucault skriver kopplas denna sanning samman med medicinsk expertis som sedan blir en stark del i diskursen. Ända fram till förra året, 2009, har det funnits en WHO-kod (presenterad av Socialstyrelsen) som gjorde det olagligt att göra reklam för bröstmjölksersättning, samt att amningar alltid ska framhållas som det bästa för barnet.⁸⁴

---

⁷⁹ http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/kvotering-ar-forolampande_13120.html Nr:15

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ De Beauvoir 2008 s 161-195

⁸² http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/rattvisa-uppstar-inte-genom-kvotering_13852.html Nr:16

⁸³ Foucault, 1993, s.7-15

⁸⁴ <http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2008-33>

”Felet uppstår om andra, som staten, talar om för oss vad som är rätta i livet” menar Maria Söderqvist avslutningsvis som argument mot varför kvotering är fel.⁸⁵ Jag finner det intressant att argumentationen visar på att det finns en problematik kring att staten ska lägga sig i den enskilda människans liv och även här tycks det råda en illusion om att staten inte påverkar människors liv. Foucault talar om makt och hur makten skapar vår omvärld samt begränsar oss i vår tanke att tänka utanför diskursen. Foucault menar att makten uppstår genom ojämlika förhållande i relationer.⁸⁶ Obalans i fördelningen av makt i en relation uppstår då en person har tillgång till och rätten att besluta om resurser som är värdefulla för någon annan. Det är intressant hur, i parallell med amningen och hur de påverkar föräldraroller och i sin tur jämställdheten, hur bolagsstyrelser inte lika självklart köper anvisningarna från staten och hur detta påverkar jämställdheten.

7.1.3 Bejaka kvinnligheten men var inte en kärring!

Eftersträvas fler kvinnor inom politiken, oasvett vilken typ av politik som bedrivs?⁸⁷ Mycket intressant och aktuellt argument inom kvoteringsdebatten för bolagsstyrelser. Carina Lindfelt, chef för arbetsmarknadsavdelningen på svenskt näringsliv, säger:

Kvoteringen försöker avskaffa orättvisor med en ny orättsvisa. Kvoteringens logik handlar om att man ska fokusera på utfallen mer än processen, vilket betyder att exakta resultat är viktigare än rättvisa spelregler⁸⁸

Detta argument mot kvotering handlar alltså om att det är för stort fokus på kvinnorepresentationer och inte kvaliteten. Att hälften av alla platser ska besittas av kvinnor är enligt Lindfelt fel. Lika delar av makten innebär odiskuterat ökad kvinnorepresentation. Butler talar om kvinnorepresentation och Törnqvist problematiserar begreppet och menar att första delen av ordet gör det tydligt att det handlar om kvinnor. Målet är att uppnå en jämn könsfördelning, medlet är att öka antalet kvinnor.⁸⁹

Törnqvist menar att en av orsakerna till varför kvinnorepresentation är så viktigt är att kvinnan är en resurs för samhället, som ska tas tillvara på inom det offentliga. Törnqvist visar på exempel i *Varannan Damernas* där det skrivs det att kvinnor som mödrar har

---

⁸⁵ http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/rattvisa-uppstar-inte-genom-kvotering_13852.html Nr:16

⁸⁶ Foucault 1993, s.15-26

⁸⁷ Törnqvist, 2006 s.95- 101

⁸⁸ http://www.svensktnaringsliv.se/kommentaren/ingen-kvotering-till-bolagsstyrelser_73413.html Nr:9

⁸⁹ Törnqvist, 2006 s. 49-53

speciell erfarenhet och kan göra den hårda politiken mjuk.⁹⁰ I samma skift går det även att läsa att ”kvinnor tillför en mer informell och personlig atmosfär”.⁹¹ Att kvinnor skulle få tillträde till det allmänna just för att hon har specifika egenskaper som gynnar till exempel bolagsstyrelser.

”Om styrelsen anser att det behöver kvinnligt ”tänk” tar styrelsen in det”⁹² Då jag läste detta citat trodde jag först att de var felskrivet och att det istället skulle stå ”kvinnligt” tänk, vilket säger en hel del om min syn på det kvinnliga. Törnqvist, samt många andra, skriver om hur män förknippas med mänsklighet och kvinnor med sitt kön och menar att det är kvinnors speciella egenskaper som ger dem tillträdet till det allmänna.⁹³ Vidare diskuterar Törnqvist att på samma sätt som kvinnors speciella egenskaper är vägen in i det allmänna så är också dessa speciella egenskaper som är anledning till varför kvinnor inte får ta del av det allmänna.⁹⁴

”Den grymma ironin är att rättvisan blir omöjlig i samma stund som kraven uttalas i kvinnors namn ”⁹⁵. Törnqvist ger exempel på hur en utav anledningarna till varför så få kvinnor funnits inom politiken är deras mjuka stil. Med andra ord blir kvinnans möjlighet att komma in i det offentliga hennes speciella egenskaper och på samma sätt är de anledning till varför hon inte får tillgång.

Vi faller inte i gråt för att vi är kvinnor, men genom att falla i gråt bekräftar vi den kvinnliga identitet samtidigt som vi är delaktiga i att upprätthålla en ide om att kvinnor är känslösamma av naturen⁹⁶

Butler visar hur kategorin *kvinn*a tillskrivs egenskaper, egenskaper som krävs för att uppfattas som kvinna och hon kritiserar föreställningen om att det finns en global och likformigt bild av *kvinn*a som kategori.⁹⁷ Att kvinnor ska finnas med och vara med och bestämma på samma villkor som männen ställer jag mig som feminist helt och hållet bakom. Från ett feministiskt perspektiv blir detta ett dilemma, kvinnor ska finnas med i bolagsstyrelser, men det blir problem då kvinnor känner sig diskriminerade av kvoteringen. Kvotering som metod tycks inte vara tillräckligt utarbetad för att inte diskriminera kvinnor som grupp.

---

⁹⁰ SOU 1987:19

⁹¹ SOU 1987:19 s.50

⁹² <http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/kvotering-ar-forolampande13120.html> Nr:15

⁹³ Törnqvist, 2006, s 50-53

⁹⁴ Ibid. 2006 s.50-53

⁹⁵ Ibid 2006 s. 50-53

⁹⁶ Ibid 2006 s. 37-38

⁹⁷ Törnqvist, 2006 s. 63-67.

7.2 Det oskrivna

I denna del, Det oskrivna, kommer jag att belysa det som inte skrivs i materialet och på så sätt bidrar till skapande av diskursen kring kvotering. Till att börja med kommer ”Diskursens olika kvinnor och kvotering av män” där jag med hjälp av Foucault belyser det diskursens makt och hur kategorin kvinna kan se ut olika beroende på kontext. Vidare i samma stycke ifrågasätter jag med hjälp av Dahlerup om män kvoterar män? Sedan följer ”Klass” som handlar om, utifrån Foucault maktperspektiv, vilka kvinnor som syns i debatten och vilka grupper som inte finns representerade. Avslutningsvis diskuterar jag ” Missgynnar kvotering kvinnor som grupp och finns män?” Här ifrågasätts med hjälp av Butler om kvotering som metod är tillräcklig utarbetad eller om den missgynnar den feministiska visionen genom att kvoteringen har blivit en kvinnosak. Vidare problematiserar jag med hjälp av Eduards om män finns och huruvida kvinnor kan vara underrepresentera någon som inte finns.

7.2.1 *Diskursens olika kvinnor och kvotering av män*

Foucault talar om att det är viktigt att utforska makten där den är som mest dold, det vill säga vad skrivs inte inom kvoteringsdebatten? Vem exkluderas och vad sägs inte? Detta är viktiga aspekter att belysa för att se hur makt skapas⁹⁸. Makten finns i alla relationer, överallt och bildar diskurser. Dessa diskurser innehåller olika sanningar beroende på tid och rum.⁹⁹ Den diskursiva makten har alltså stor inverkan på vem som är inbjuden till debatten och vem som är målgruppen. Något som diskursen också skapar är hur debatten framställs. Jag har gjort en intressant iakttagelse i hur diskursen skapar två olika målgrupper trots samma debattämne.

I diskussionen kring positiv särbehandling på högskolan kan man i media se hur det skapas en stark offerbild av unga kvinnor som snyltas på sin livsdröm.¹⁰⁰ I kontexten kring universitetet finns ofta bilder på ett argt tjejgäng, medans det i bolagsstyrelserna snarare handlar om representation än om att få sin livsdröm krossad.¹⁰¹ Inom kvoteringsdebatten kring bolagsstyrelser talas det sällan om den enskilda individen, bilden av den stackars kvinnan som inte får jobba med det hon drömmer om på grund av sitt kön saknas. Nej, det

---

⁹⁸ Foucault, 1993

⁹⁹ Ibid. 1993

¹⁰⁰ <http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/goda-avsikter-ar-inte-skal-nog-for-kvotering3672643.svd> Nr: 2

¹⁰¹ <http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/goda-avsikter-ar-inte-skal-nog-for-kvotering3672643.svd> Nr:2

handlar istället om att kvinnan som kategori eller grupp bör finnas representerad på samma sätt som männen i bolagsstyrelser. Här är det ett strukturellt problem att kvinnor som grupp inte finns i lika stor utsträckning som männen.

Det finns en problematik kring att det inte tycks handla om samma debatt, diskursen ser inte att båda dessa grupper av kvinnor underordnas män. Om nu kvinnor är så pass överrepresenterade på universitetet borde det då inte rimligtvis vara fler kvinnor i bolagsstyrelserna också? I samband med diskriminering av kvinnor då män kvoterades in på universitetet finns ett konstaterande att det är orimligt att kön kommer före meriter.¹⁰² Jag är förvånad över denna väldigt uppmärksammande debatt kring att kvinnor blir diskriminerade. Som oftast uppmärksammas sällan att kvinnor blir diskriminerade jämt mot männen. Dahlerup frågar sig huruvida det finns en dold kvotering av män i samhället.

Finns det en kvotering av män? Många anser nog att frågan är oberättigad, men den manliga dominansen i olika samhällsorgan är inte kringgärdad av reservationer. Den är helt enkelt normaltillståndet¹⁰³

Det är tydligt att kvinnor väljs bort då det är dags för rekrytering, då det finns ett stort glapp mellan överrepresentationen av kvinnor på universitetet och underrepresentationen av kvinnor i bolagsstyrelserna.¹⁰⁴

7.2.2 Klass

Då jag läser och bearbetar mitt material slår det mig att uttalanden kring kvotering, ur just den kontext jag hämtat mitt material ifrån, mer ofta än sällan kommer ifrån högt uppsatta personer. Kvinnor eller män som uttalar sig kring kvotering i bolagsstyrelserna är inte den ”vanliga” människan i staden, utan tycks ofta ha ett VD-jobb eller motsvarande att luta sig emot. Kvoteringsdebatten har gått från politiken till universitetet och befinner sig nu allra mest inom bolagsstyrelser. Det är med andra ord endast en viss typ av kvinnor som är centrala för kvoteringen. Jag har inte hittat någon artikel där det är en kvinna inom till exempel ett kvinnodominerande yrke som uttalar sig om huruvida kvotering är bra eller dåligt. Det är till synes endast högt utbildade kvinnor som får vara med i debatten och stå i centrum för själva handlingen av kvotering. Därav menar jag inte att det endast är kvinnor som uttalar sig om kvotering.

---

¹⁰² <http://dn.se/debatt/do-struntar-i-uppenbara-fall-av-konsdiskriminering-1.973597> Nr: 3

¹⁰³ http://www.jamiprogram.se/Aktuellt/Nyheter/fulltext//Finns_dold_kvotering_av_man_i_samhallet_cid91705

⁶
¹⁰⁴ <http://www.scb.se>, på tal om kvinnor och män - lathund om jämställdheten 2008

Foucault menar att diskursen har en nära relation till makt och kunskap. Makt är enligt Foucault inte något som en person besitter utan någon som förekommer i sociala relationer. Makten ges uttryck i sociala relationer och genom dessa konstrueras kunskap och makt.¹⁰⁵ I detta fall skapar den diskursiva makten en vision om att kvotering endast är aktuell inom en viss kontext, en viss klass, vilket också gör att denna grupp kvinnor blir de enda som finns inom debatten. Inte heller finns det en skytt av frågor så som huruvida sexualitet eller etnicitet ska ligga till grund för kvotering inom bolagsstyrelserna.

7.2.3 Missgynnar kvotering kvinnor som grupp och existerar män?

Butler menar att feminismen i sig är en fråga för kvinnan och låser genom detta fast kategoriseringen av kvinna ännu mer. Det skulle innebära att feminismens ”vi” alltid är en och enbart en illusorisk konstruktion¹⁰⁶ Jag applicerar hennes teori på kvoteringsdebatten och menar då att syftet kvoteringen är att dekonstruera kvinnan som underordnad mannen. Genom att fastlåsa kategorin kvinna i relation till mannen för att uppnå rättvisa mellan könen, låser vi fast genuset. Skulle man då kunna hävda att kvotering som metod är missgynnande för kvinnor som grupp?

Genom att kämpa för lika villkor och samma möjlighet till makt, har kvinnor då redan erkänt sig besegrade? Om kvotering som metod är missgynnande för kvinnor som grupp skulle det också kunna betyda att det gynnar män som grupp. Finns verkligen män som grupp?

Maud Edwards frågar sig om män finns? Hon menar att politiska handlingar bygger på användandet av kategorier. Hon skriver i slutet av sin bok hur kategorin kvinnor ofta betyder underordning och inskränkt handlingsutrymme. Hon påpekar att mäns förmåner eller ansvar som grupp sällan diskuteras. ”Man skulle kunna hävda att kärnan i den manliga normen är att män inte finns (...)följen blir att kvinnor kan beskrivas som underordnade utan att män blir överordnade.¹⁰⁷

Innebär då detta att vi, och då talar jag om kvinnorna och den feministiska visionen, aldrig kan vinna? Kommer vi alltid att vara underordnade någon som inte existerar?

---

¹⁰⁵ Foucault, 1993

¹⁰⁶ Butler 2007, s 10-13, Törnqvist, 2006, s 34, 49-50

¹⁰⁷ Edwards 2002 s. 157- 158

8 Slutsats och egna reflektioner

I detta avslutande kapitel följer en kortfattad sammanfattning av analysens resultat. Därpå följer en slutdiskussion med mina reflektioner av analysen.

Genom min analys har jag lyft fram och problematiserar argument som finns i debatten mot kvotering. Detta har jag gjort utifrån artiklar från Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter och Svenskt näringslivs hemsidor. Jag har funnit gemensamma nämnare i dessa artiklar vilket ligger som grund för min analys och har delat upp analysen i två delar, Det skrivna och Det oskrivna.

Argument som jag sett i materialet mot kvotering är hur män och kvinnor bör ha lika förutsättningar, vilket tycks ligga till grund för motargumentationen av kvotering. Att kvotering uppfattas som något som nästan gynnar kvinnor och att det anses bättre om både män och kvinnor har lika förutsättningar från början. Jag har valt att ifrågasätta dessa lika förutsättningar och menar att det är en illusion att vi har lika förutsättningar från början. Jag utvecklar diskussionen kring lika förutsättningar och påvisar, i relation till föräldrarollen, hur män och kvinnor har olika förväntningar på sig och att det fria valet som nämns i en artikel är relativt begränsat. Sist men inte minst i Det skrivna problematiseras kvinnorepresentation och dualismen, att en kvinnas speciella egenskaper får tillträde till det allmänna, men genom samma egenskap exkluderas hon också från samma utrymme.

I del två, Det oskrivna, diskuterar jag hur kvoteringsdebattens syn på kvinnan skiljer sig åt beroende på kontext och att det är märkligt hur kvinnor är överrepresenterade på universitetet men underrepresenterad inom vissa områden på arbetsmarknaden, så som bolagsstyrelser. Vidare menar jag att klass är ett relevant perspektiv inom kvoteringsdebatten och att det finns en stor exkludering av andra grupper än den högt utbildade, vita, heterosexuella kvinnan inom debatten. Jag belyser också att män aldrig kategoriseras som grupp och att detta skulle kunna innebära att jämställdheten aldrig kommer att vinna kraft. Det tycks vara omöjligt för kvinnorna att ta sig ur en underordnande ställning om inte män finns, för hur kan någon vara underordnad om ingen är överordnad?

Det empiriska materialet påvisar sammanfattningsvis att kvotering är fel eftersom att jämställdhet inte skapas genom en ny orättvisa och att diskursen exkluderar fler än den inkluderar.

8.1 Egna reflektioner

Är även kvinnor som missgynnar kvinnor som grupp bra för jämställdheten? Kan även dessa kvinnor uppmuntra andra kvinnor? Har det skapats en klassfråga, där kvinnor inom medelklassen har mer gemensamt med män inom samma klass än med kvinnor inom underklassen? Detta skulle kunna förklara varför feminismen inte kommit längre då det finns en idè om att kvinnor sinsemellan är så olika att de inte kan samarbeta mellan blockgränserna.¹⁰⁸ Vore detta fallet så är jag tillbaka på ruta ett där jag diskuterar om kvinnor besitter vissa särintressen och egenskaper, vilket Butler ställer sig starkt emot.¹⁰⁹ Feminismen har fått kritik för att de endast kämpar för en viss typ av kvinna och exkluderar en stor del av kvinnor då den framstående feminismen är till för den vita heterosexuella medelklasskvinnan.¹¹⁰ På samma sätt skulle man kunna se att kvoteringen är en möjlighet för kvinnor, precis som feminismen, men att kvoteringsdebatten exkluderar fler än den inkluderar.

9 Fortsatt forskning

Vad kommer härnäst? Kvotering för rödhåriga undrar Dahlerup.¹¹¹ Ja, kanske. Jag vill i alla fall hemskt gärna fortsätta att fördjupa mig inom kvotering och huruvida detta är förödande för kvinnor som grupp eller inte. Intressant vore att om tio år göra en ny

---

¹⁰⁸ Törnqvist 2006, s. 84-86

¹⁰⁹ Butler 2007, s. 55-63

¹¹⁰ Ibid 2007, s 10- 13

¹¹¹ Dahlerup, Freidenvall 2008

överblick på dagens kvotering och vad diskursen säger. Har vi då fått en lagstiftning eller inte?

Är kvoteringen en bra metod för att uppnå jämställdhet mellan könen eller finns det möjligtvis andra ännu oupptäckta metoder för att skapa jämställdhet? Ett vanligt argument är att jämställdheten måste börja redan på dagisnivå och socialisera in jämställdheten, men hur skulle det bli om man redan då kvinnor blir gravida talat till barnen på ett annorlunda sätt. Hur mycket kan barn förstå redan då är en fråga för medicinen och inte för genusvetenskapen, men det finns flera intressanta aspekter.

10 Litteraturlista

Tryckta Källor:

Bergqvist, Christina & Adman Per, Jungar Ann-Cathrine (2008) *Kön och politik*, SNS Förlag, Kristianstad

Bergqvist, Christina (1994) *Mäns makt och kvinnors intressen*, Statsvetenskapliga föreningen i Uppsala

Butler, Judith (2007) *Genustrubbel, - feminism och identitetens subversion*, Daidalos, Uddevalla

Butler, Judith (2005) *Könet brinner!*, Natur och Kultur, Finland

Dahlerup, Drude & Freidenvall Lenita (2008) *Kvotering*, SNS Förlag

Dahlerup, Drude (2006) *Woman, Quotas and Politics*, Routledge, New York

De Beauvoir, Simone (2008) *Det andra könet*, Norstedts, Danmark, Andra upplagan

Eduards, Maud (2002) *Förbjuden handling: om kvinnors organisering och feministisk teori*, Liber, Kristianstad

Foucault, Michel (1993) *Diskursens Ordning*, Brutus Östlings bokförlag, Stockholm

Foucault, Michel (2003) *Övervekning och straff*, Arkiv förlag, Lund

Freidenvall, Lenita (2006) *Vägen till Varannan Damernas: om kvinnorepresentation, kvotering och kandidaturval i svensk politik 1970-2002*, Stockholms Universitet, Stockholm

Haraway, Donna (1988) *Situated Knowledges. The science Question in Feminism and privilege of partial prespective, feminist studies*

Jorgensen Winther, Marianne & Philips Louise (2000) *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur, Lund

Törnqvist, Maria (2006) *Könspolitik på gränsen*. Debatterna om Varannan Damernas och Thamprofessorerna, Arkiv Förlag, Kungälv

Lundqvist, Åsa & Mulinari Davies, Diana (red) (2005) *Att utmana vetandets gränser*, Liber, Malmö,

SOU 1987:19 *Varannan Damernas* - slutbetänkande från utredningen om kvinnorepresentation, Stockholm 1987.

Elektroniska källor:

Artiklar om Universitetet

Dagens Nyheter. 100422

<http://www.dn.se/nyheter/sverige/kvotering-pa-universitet-underkanns-1.345355> Nr:1

Svenska Dagbladet 100422

http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/goda-avsikter-ar-inte-skal-nog-for-kvotering_3672643.svd Nr:2

Dagens Nyheter 100422

<http://www.dn.se/debatt/do-struntar-i-uppenbara-fall-av-konstdiskriminering-1.973597> Nr:3

Artiklar om Bolagsstyrelser

Svenska Dagbladet 100422

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/fullversion-inskrankt-aganderatt-ingen-kvotering-till-bolagsstyrelser_488611.svd Nr:19

Svenskt Näringsliv 100422

http://www.svensktnaringsliv.se/kommentaren/ingen-kvotering-till-bolagsstyrelser_73413.html Nr:9

Svenskt Näringsliv 100422

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/schyman-har-ratt_17265.html Nr:10

Svenskt Näringsliv 100422

http://www.svensktnaringsliv.se/kommentaren/mangfald-beror-pa-vardagliga-beslut_13313.html Nr: 11

Svenskt Näringsliv 100422

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/information-och-kunskap-mer-effektivt-an-kvotering_13875.html Nr:12

Svenskt Näringsliv 100422

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/konskvotering-i-styrelser-loser-inga-problem_11951.html Nr:13

Svenskt Näringsliv 100422

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/fler-bakslag-an-framsteg-med-positiv-sarbehandling_13103.html Nr:14

Svenskt Näringsliv 100422

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/kvotering-ar-forolampande_13120.html Nr: 15

Svenskt Näringsliv 100424

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/rattvisa-uppstar-inte-genom-kvotering_13852.html Nr:16

Svenskt Näringsliv 100422

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/positiv-sarbehandling-ar-ocksa-diskriminering_13862.html Nr:17

Svenskt Näringsliv 100421

http://www.svensktnaringsliv.se/fragor/kvotering/kompetens-ar-konsneutralt_13870.html
Nr:18

Övrigt bakgrundsmaterial

Dagens Nyheter 100422

<http://www.dn.se/nyheter/valet2010/styrelseproffs-kvinnliga-kandidater-syns-inte-1.1070636>
Nr:6

Göteborgs Universitet 100522

http://www.jamiprogram.se/artiklar/nyheter/fulltext//Finns_dold_kvotering_av_man_i_samha_llet_.cid917056 Nr: 22

Lunds Studenttidning 100421

<http://www.lundagard.se/2010/01/13/positivt-att-positiv-sarbehandling-upphor/> Nr:8

Lunds Studenttidning 100421

<http://www.lundagard.se/2008/09/17/hundratals-fall-av-diskriminering-pa-universitetet/> Nr:
20

Regeringen 100423

<http://www.regeringen.se/sb/d/12500/a/137726> Nr:7

Socialstyrelsen 100525

<http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2008-33>

Statistisk centralbyrån 100427

<http://www.scb.se-> på tal om kvinnor och män - lathund för jämställdhet 2008

Svenska Dagbladet 100422

http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/svenskarna-vill-inte-ha-kvotering_4482039.svd Nr:4

Svenska Dagbladet 100426

http://www.svd.se/naringsliv/nyheter/svenskar-emot-konskvotering_4747913.svd Nr: 21

Svenska Dagbladet 100422

http://www.svd.se/naringsliv/nyheter/trott-pa-konstjat_4397911.svd Nr:5